

DERIV.: *Prognatismo*. Tots dos, *DOrt*.

Prognosi, V. *conèixer* Programa, *programació*, *programador*, V. *gràfic*

PROGRÉS, pres del ll. *progrëssus*, -ūs, 'avenç', derivat de *progrëdi* 'caminar endavant', i aquest, de *grädi* 'caminar'. □ 1.ª doc.: S. xv, *DAG*: «lo progrés de la vida».

DERIV.: *Progressar* [Lab. 1840]. *Progressió* [Belv.]. *Progressiu* [Belv.]. *Progressivament* [Belv.]. *Progressista*; *progressisme*.

D'altres derivats llatins de *gradi*. *Agredir*, ll. *agrëdi* 'dirigir-se (cap algú)', 'atacar-lo'; *agressió* [Belv. com a antic]. *Agressiu*; *agressivitat*. *Agressor* [Belv.]. *Agredible*. *Agredida*.

Congrés, ll. *congressus*, -ūs, 'entrevista, reunió', derivat de *congrëdi* 'trobar-se (amb algú)' [Belv.]; en Lacav. 'coit del mascle amb la femella'; *congressista*.

Digressió [«vana digressió: vici en sentència», c. 1390, *Aversó*, *Torc.* I, 117; «digressió, vide *propòsiti*», *DTo*. 1647], ll. *digressio*, -onis, derivat de *digredi* 'apartar-se'.

Ingrés [Belv.], ll. *ingrëssus*, -ūs, 'entrada', de *ingrëdi* 'entrar (en un lloc)'. Del ll. *INGRESSUS*, -A, -UM, prové l'oc. ant. *engrës* 'violent, impacient, impetuós' (PDPF), i un cat. ant. *engrës* 'arravatat', que només conec en les *Lleg. Rim. Sevilla*, v. 1181. *Ingressar*; *ingressable*. *Ingredient* [Lacav.] pròpiament 'que entra en un compost'.

Regrés [Belv.], ll. *regressus*, -ūs, 'retorn', derivat de *regredi* 'tornar enrere'; *regressar* [Belv.], no és admissible en català usar-los en el sentit de 'tornada, retorn' (que ha esdevingut normal en castellà). *Regressió* (que Fontserè reclamava per al *DOrt*., suposo com a terme astronòmic); *regressiu*; *regressisme*, -ssista.

Transgredir [Belv.], ll. *transgredi* 'passar a través'; *transgressió* [Lacav.]; *transgressor* [Belv.]. *Transgressar*.

Prohibició, *prohibicionisme*, *prohibir*, *prohibitiu*, *prohibitòri*, V. *haver* *Prohom*, *prohome*, *prohomenia*, V. *prou* *Prois*, V. *proa* *Proïsmal*, *proïsmar*, *proïsmè*, *proïsmitat*, V. *pròxim* (PROP) *Proïssa*, *proïssar*, V. *proa* *Projecció*, *projectable*, *projectar*, *projecte*, *projectil*, *projectista*, *projectiu*, *projector*, *projectura*, V. *gitar* *Prolació*, V. *preferir* *Prolapse*, V. *lapse* *Prolat*, V. *preferir*

PROLE, pres del ll. *pröles* 'descendents, posteritat'. □ 1.^a doc.: fi S. xv (Albert el Gran).

«... aquest libre ... virtuts tals explica ... donem los triümpfos, la palma y la glòria / a qui semblant proles li fa Déu concebre / ...», versos proemials de l'ed. de 1531 del *Spill* de Jaume Roig (3b, ed. Chabàs, p. 371). Els catalans «duenyos foren d'Atenas, prole dels qui donaren / del riu Segre lo nom als Sicanos Feacis / ...» (versos de A. Puigblanch, en *Comunitats de Castella*, c. 1810, cita de Montoliu, *Aribau*, p. 185).

DERIV.: *Proletari* [Lab. 1840], pres del ll. *proleta*

rius pròpiament 'que només importa a l'Estat com a procreador de fills': sembla haver estat adoptat a imitació del fr. *prolétaire*, que ja es troba usat el 1570 [RFgn. xxxii, 136]. «No tenim cap font més rica d'educació social que els manaments de la nostra autoritat: tant el burges que el *proletari* prenen la seva educació política del llaç de submissió al Govern --- ens envia les lleis escrites amb paraules que no ens entren --- ja hi guanyaríem molt si els fills de Catalunya aprenguessin en català ---», Coromines, carta a Maragall, 1902 (O. C., 1153b15). *Proletariat*; *proletarisme*; *proletaritzar*, -ització.

CPT.: *Prolífic* [Lab. 1840]; *prolificar*, *prolifació*. *Prolífer*; *prolíferar*; *prolíferació*. *Prolíger*.

Pròleg, *prolegomen*, V. *lògic* *Prolepsis*, *prolèptic*, V. *epilèpsia* *Proletari*, *proletariat*, *prolífer*, *prolíferar*, *prolíferació*, *prolífic*, *prolíger*, V. *prole* *Prolix*,¹ *prolixitat*, V. *licor* *Prologar*, *prologuista*, V. *lògic* *Prolongable*, *prolongació*, *prolongador*, *prolongament*, *prolongar*, -gat, V. *lluny* *Proloqui*, V. *locució* *Prolusió*, V. *ludibri* *Promedi*, V. *mig* *Promèia*, *promèial*, V. *primícia* (PRIM) *Promès*, *promesa*, *prometatge*, *prometedor*, *prometença*, *promètia*, *prometiment*, *prometre*, V. *metre* *Promia*, *promícia*, V. *primícia* (PRIM) *Promig*, V. *mig* *Prominència*, *prominent*, V. *eminent*

¹ «E prec-vos que no-us enugets / si *prolixament* lo-us recit, / ne si-l dictat no és tan polit / com als legidors se pertany», BMetge (*Fortuna*, *NCl.* x, 58.3).

PROMÍS, en un o amb un *promís*, men. 'en un instant, en un no-res', origen incert, probablement alteració de en **omprovís*, del ll. *improvísō* 'de cop i volta, sobtadament'. «Allà s'encaminà: una horetta de camí, qu'ell recorregué amb un *promís*», «arribat an es camin real, trobà una somereta. —Bé —digué ell— qualcarem un tròs—. Aixancà cama: sa somereta pren es demble, i amb un *promís* el dugué an es pati de Binigafull», Camps Merc. (*Folk. Men.* II, 109). «Amb un *promís*: instant, amb un moment, deveres [?]', AFerrer Ginart (*Rond. de Men.*, 224). *AlcM*: «en un *promís*: en un moment, en temps molt breu» (sense etimologia).

Promiscu, *promiscuació*, *promiscuador*, *promiscuar*, *promiscuïtat*, V. *mesclar* *Promissió*, *promissor*, *promissori*, V. *metre* +*Promoar* 'remugar' («wieder-käuen») usat a Monóver, segons P. Barnils (*Die Mundart von Alacant*, 37), mot incert, sembla resultar d'un encreuament de *remu(g)ar* amb *provocar* = *perbocar* *Promoció*, *promocionar*, V. *moure* *Promontori*, V. *mont*, i per als seus descendents *Formentor*, *Formentera*, veg. s. v. *forment* *Promotiu*, *promotor*, *promouere*, *promovedor*, V. *moure*

PROMPTE, pres del ll. *prömpetus*, -a, -um, 'visible, manifest', 'prest, disponible', 'resolut', participi passiu de *prömëre* 'treure', 'exhibir', 'publicar, revelar' (deri-